

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

по т.д. № 2/2020 г. на ОСГТК на ВКС от комисията, определена с разпореждане от 16.01.2020 г. на Председателя на ВКС

С разпореждане от 20.01.2020 г. на Председателя на ВКС е образувано т.д. № 2/2020 г по описа на ВКС, Гражданска и Търговска колегия, на основание чл. 128 ал. 1 ЗСВ за постановяване на тълкувателно решение по следните правни въпроси:

1. При произнасяне на съда (с уважаване, съотв. отхвърляне) по заявено възражение за прихващане с вземане на ответника, надвишаващо по размер исковата претенция, силата на пресъдено нещо цялото вземане на ответника ли обхваща или само тази част, съответстваща на размера на иска?

2. При уважаване на възражението в хипотезата на т. 1 може ли ответникът да претендира разликата до пълния размер на своето вземане в последващ процес?

Искането е отправено от Председателя на Висшия адвокатски съвет на основание чл. 125 ЗСВ до Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на ВКС да постанови тълкувателно решение, поради съществуваща противоречива съдебна практика по смисъла на чл. 124, ал. 1, предл. първо ЗСВ.

На 31.03.2020 г. е постъпило искане от Председателя на Висшия адвокатски съвет на основание чл. 125 ЗСВ до Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на ВКС да постанови тълкувателно решение, поради съществуваща противоречива съдебна практика по смисъла на чл. 124, ал. 1, предл. първо ЗСВ по следния правен въпрос:

При направено възражение за прихващане (съдебна компенсация) от кой момент се смятат погасени двете насрещни вземания, когато едно от тях или и двете са спорни/неликвидни, респ.

от кой момент поражда действие съдебното възражение за прихващане?

С разпореждане от 07.04.2020 г. на Председателя на ВКС е поискано становище по редовността и допустимостта на искането на комисията, определена с разпореждане от 16.01.2020 г.

В искането е посочено, че по въпроса са налице две групи съдебни актове, постановени от различни състави на ВКС по аналогични казуси.

Според част от съдебните състави - Решение № 103/01.08.2017 по гр.д. № 61323/2016 г. по описа на ВКС, Четвърто ГО - влизането в сила на съдебното решение, с което се установява вземането има характера на сбъдването на отлагателното условие, под което е направено прихващането и от този момент изявлението за това ще породи действие. Това действие обаче ще има обратна сила, което изрично е посочено в разпоредбата на чл. 104, ал. 2 от ЗЗД, съгласно която двете насрещни вземания се смятат погасени до размера на по-малкото от тях от деня, в който прихващането е могло да се извърши, т. е. прихващането винаги има обратно действие, независимо от това дали се касае до прихващане с безспорно вземане или за такова със спорно вземане, което е поставено под условие, съгласно разпоредбата на чл. 104, ал. 1, изр. 2 от ЗЗД. В същия смисъл са посочени и влезлите в сила решения № 392753/24.04.2018 на Софийския районен съд по гр.д. № 70387/2014 и 327/16.04.2018 на Добричкия районен съд по гр.д. № 4128/2017.

Според друга част от съдебните състави - Решение № 35/25.07.2017 по т.д. № 3164/2015 г. по описа на ВКС, Първо ТО - в хипотезата на съдебно прихващане с неликвидни насрещни вземания (или едното от тях) правният ефект на съдебното прихващане настъпва с влизане в сила на съдебното решение ... с което се установяват насрещните вземания и тяхната изискуемост, така че им се придава занапред качеството ликвидност. Съдебното прихващане погасява насрещните вземания занапред, а не от деня на възражението за прихващане. В същия смисъл е посочено и влязлото в сила решение № 189293/12.08.2019 на Софийския районен съд по гр.д. № 8582/2017.

Комисията по тълкувателното дело, на основание чл. 7 от Правилата за приемане на тълкувателни решения на ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС намира, че сезирането е надлежно, искането е допустимо и не се налага въпросът да бъде редактиран, поради което и съгласно т. 7. 3. от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС, настоящото предложение следва да се докладва на Председателя на ВКС за присъединяване на искането по тълкувателното

дело и добавяне като първи по ред на повдигнатия правен въпрос към тези по които е образувано делото.

Комисия:

Съдия Светла Димитрова

Съдия Борислав Белазелков

Съдия Вероника Николова

